

розрізняти дві мови, оскільки його правильний та адекватний переклад може підвищити рівень якості іншомовної версії оригіналу.

Список використаних джерел:

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 13.02.2022).
2. Мельчук І. А. Phraseology in the Language. URL: <https://www.ejournals.eu> (дата звернення: 21.01.2022).
3. Селіванова О. О. Нариси української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти). Черкаси : Брама, 2004. 276 с.
4. Селіванова О. О. Нова типологія перекладацьких трансформацій (на матеріалі українсько-російського перекладу). Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». Черкаси, 2012. Вип. 7. С. 3–12.
5. Функціонування фразеологізмів у науково-популярному тексті, стаття URL: http://sn-philol.cfuv.ru/wp-content/uploads/2016/12/gnatjuk_26.pdf (дата звернення: 02.03.2022).
6. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/> (дата звернення: 05.03.2022).
7. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com> (дата звернення: 19.01.2022).

Науковий керівник: доктор філологічних наук, доцент Кикоть В.М.

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ВЛАСНІЙ ВЕРСІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ФРАГМЕНТА РОМАНУ ЛІСИ РЕГАН «VANISHING GIRLS»

Дейнега В.В.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: vlada.deineha@gmail.com*

У сучасному світі переклад відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки сприяє поглибленню міжкультурної комунікації та взаємодії. З-поміж різновидів перекладу особливе місце займає художній, який визначається як «переклад творів художньої літератури, тобто текстів, основна функція яких полягає в художньо-естетичному впливі на читача» [1, 32].

Досягнення адекватності та еквівалентності текстів оригінала та перекладу забезпечується завдяки вдалому використанню трансформацій на різних рівнях, зокрема і лексичному. Виокремлюють два плани вираження лексичних трансформацій: денотативний, «цей тип трансформацій у перекладі представляють словникові відповідники лексем, що отримують у мові перекладу неоднаковий із вихідною одиницею семний набір, актуалізований контекстом повідомлення» [2, 461], та конотативний, у межах якого виокремлюють оцінно-емотивні, експресивні та функціонально-стилістичні заміни [2, 464]. Слід зауважити, що перекладачі вдаються до комплексного застосування трансформацій на різних рівнях.

Метою нашого дослідження є аналіз денотативних та конотативних трансформацій у власній версії українського перекладу фрагмента роману Ліси Реган «Vanishing Girls». Твір написаний у детективному жанрі, в основі якого – таємниця злочину та її розв’язання. Сюжет детективів будується таким чином, щоб тримати читачів у напрузі до завершення твору. Для досягнення цієї мети використовуються різні поетикальні засоби. У перекладі фрагмента роману «Vanishing Girls» особливої уваги заслуговує діалогічне мовлення персонажів, яке найкраще передає психологізм твору.

На денотативному рівні ми часто вдавалися до кореферентних заміни з метою уникнення тавтології: *She wandered over to them, sipping her coffee and watching as the broadcast she'd seen at the gas pump continued* (6) // *Посьорбуючи каву, Джозі підійшла до них та побачила пряму трансляцію, яку вона нещодавно дивилася на автозаправці*. Особовий займенник оригінала *she* зі значенням «a female person or animal that has already been mentioned or is easily identified» [5] замінено на власне ім'я *Джозі*.

Одними із найчастотніших є синонімічні заміни: *If this really is an abduction, you need to call in backup, like, yesterday* (6) // *Якщо це дійсно викрадення, вам потрібна підмога ще з учора*. Лексему оригінала *backup* зі значенням «extra help or support that you can get if necessary» [5] замінено лексемою із синонімічним значенням *підмога* – «ті, хто приходить на допомогу кому-небудь» [3].

У наступному фрагменті використано антонімічний переклад – заміну заперечного речення оригінала стверджувальним реченням у перекладі: *For a week, she didn't come out of her room except to eat* (6) // *Тиждень вона сиділа в кімнаті, виходила лише, щоб поїсти*.

Цікавим є випадок використання гіперонімічної трансформації. Ми вдалися до неї, оскільки, на нашу думку, заміна конкретизуючого відстань словосполучення *a few miles away* (досл. на відстані декількох миль) на прислівник *неподалік* – «на невеликій відстані; поблизу» [3], передає смисл оригінальної фрази: *A few miles away, outside the Colemans' two-story white colonial, reporter Trinity Payne, dressed in a puffy blue jacket and yellow scarf, the wind blowing her black hair every which way, struggled through her report while escaped strands snaked all over her face* (6) // *Неподалік будинку Коулманів кореспондентка Трініті Пейн, одягнена у блакитний пуховик із жовтим шарфом, намагалася розповісти про події, що сталися. Шквальний вітер роздував пасма волосся по її обличчю*. У цьому фрагменті також використано граматичну трансформацію на синтаксичному рівні – членування речення.

У перекладі роману «Vanishing Girls» ми використовували конотативні трансформації. У наступному фрагменті представлено одразу три такі заміни – функціонально-стилістичну, оцінно-емотивну та експресивну: *... the paper coffee cup burning the skin of her palm as she stared at her Escape for a moment* (6) // *Паперовий стаканчик з кавою опалив її долоню, коли вона на хвилину задивилася на своє авто*. Складний іменник *coffee cup* – «a cup in which coffee is

served» [4], перекладено іменником *стаканчик*, який завдяки демінутивному суфіксу -чик набуває оцінно-емотивного значення. Експресивну трансформацію, а саме модифікацію ознаки, спостерігаємо у перекладі дієслова *stare* – «to look at somebody/something for a long time» [5], як *задивлятися* – «захоплено, з замилюванням довго дивитися на кого-, що-небудь або кудись, у щось» [3]. У цьому фрагменті також застосовано гіперонімічну трансформацію: назву видового поняття – марку автомобіля *Escape*, замінено назвою родового поняття – лексемою *авто* зі значенням «самохідна машина з двигуном внутрішнього згоряння для перевезення пасажирів і вантажів по безрейкових дорогах» [3]. Іменник *авто* належить до розмовної лексики, що свідчить про використання функціонально-стилістичної заміни.

For the last few days, volunteers have combed the area around the Colemans' home, where Isabelle was last seen (6) // За останні декілька днів волонтери прочесали територію навколо будинку Коулманів, де, власне, востаннє бачили дівчину. У перекладі збережено метафору оригінала: вжите у переносному значенні дієслово *comb* – «if you comb a place, you search everywhere in it in order to find someone or something» [4], замінено дієсловом із ідентичним переносним значенням *прочісувати* – «детально оглядати, обстежувати яку-небудь місцевість, щоб знайти, спіймати когось» [3]. Але метафора оригінала належить до нейтральної лексики, а перекладу – до розмовної, тобто використано функціонально-стилістичну трансформацію.

Функціонально-стилістичну заміну спостерігаємо і у наступному фрагменті: *It was her chief who was being a hard-ass (6) // Справа – у босі, він був впертим чоловіком.* Складний іменник оригінала *a hard-ass* – «someone who is tough and uncompromising» [4], належить до сленгу. У перекладі його замінено нейтральним словосполученням *впертий чоловік*.

У власній версії українського перекладу фрагмента роману Ліси Реган «*Vanishing Girls*» ми часто вдавалися до трансформацій на лексичному рівні. Завдяки використанню денотативних і конотативних перетворень ми прагнули не тільки передати смислове навантаження оригінала, але й достовірно відтворити емоції та почуття героїв.

Список використаних джерел

1. Литвин І. М. Перекладознавство. Навчальний посібник. Черкаси : Ю. А. Чабаненко, 2018. 240 с.
2. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
3. Словник української мови. URL : <http://sum.in.ua> (дата звернення: 25.03.2022).
4. Collins Dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com/dictionary> (дата звернення: 25.03.2022).
5. Oxford Dictionary. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (дата звернення: 25.03.2022).
6. Regan Lisa. «*Vanishing girls*». URL : <https://booksbooks.com/vanishing-girls-pdf-lisa-regan.html> (дата звернення 25.03.2022).

Науковий керівник кандидат філологічних наук, ст. викладачка Сторчеус С.В.